

Procedure Verontrusting

Verontrusting

Een vermoeden of gevoel dat een kind risico loopt op lichamelijke of emotionele schade, verwaarlozing of misbruik, ook buiten de opvangsituatie.

Meldingsplicht

De wettelijke plicht om ernstige vermoedens van kindermishandeling of verwaarlozing te rapporteren aan een bevoegd Vertrouwenscentrum Kindermishandeling of de lokale jeugdhulp.

Bij E L L O staat het welbevinden van onze kindjes centraal, daarom vinden we het belangrijk om een tool te hebben om verontrustende situaties in kaart te brengen. Uiteraard hopen wij hier niet mee in aanraking te komen en is dit louter informatief.

ECLIPS: een methodiek voor kinderopvangprofessionals

Eclips ondersteunt kinderbegeleiders bij het vroegtijdig herkennen en aanpakken van verontrustende signalen bij jonge kinderen tussen 0 en 3 jaar. De organisatie biedt concrete handvatten om trauma-sensitieve zorg te implementeren in de dagelijkse praktijk van kinderdagverblijven.

Achtergrond en betekenis van ECLIPS

ECLIPS staat voor 'Enhancing the Capacity to combat child abuse through an Integral training and Protocol for Childcare professionals'. Deze methodiek is ontwikkeld vanuit de groeiende behoefte aan effectieve ondersteuning voor kinderopvangprofessionals bij het omgaan met mogelijke signalen van kindermishandeling of trauma bij zeer jonge kinderen.

In de eerste levensjaren zijn kinderen bijzonder kwetsbaar. Hun hersenen ontwikkelen zich in een ongekend tempo, wat betekent dat ervaringen in deze periode een blijvende impact kunnen hebben op hun verdere ontwikkeling. Kinderopvangmedewerkers bevinden zich in een unieke positie om verontrustende signalen vroegtijdig te herkennen, maar voelen zich hierbij vaak onzeker.

De ECLIPS-methodiek vult deze lacune door een gestructureerde, evidence-based aanpak te bieden die professionals handvatten geeft om:

- ☐ Signalen van mogelijke kindermishandeling of verwaarlozing tijdig te herkennen.
- ☐ Deze signalen op een professionele manier bespreekbaar te maken met collega's en ouders.
- ☐ Trauma-sensitieve zorg te bieden aan kwetsbare kinderen.

ECLIPS is ontwikkeld door een multidisciplinair team van experts in kindergeluk, trauma, pedagogiek en kinderopvang. De methodiek is gebaseerd op actuele wetenschappelijke inzichten over vroegkinderlijke ontwikkeling, trauma en effectieve interventies. Door deze kennis praktisch toepasbaar te maken, helpt ECLIPS de drempel te verlagen voor het signaleren en bespreken van verontrustende situaties.

Kern van de ECLIPS-Methodiek

De methodiek rust op een solide fundament van twee kerncomponenten: het vroegtijdig signaleren, bespreken van verontrustende situaties en het bieden van trauma-sensitieve zorg.

Vroegtijdig signaleren

Systematische observatie van ontwikkeling en gedrag bij kinderen van 0-3 jaar, met specifieke aandacht voor afwijkende patronen of zorgwekkende signalen die kunnen duiden op problematische thuissituaties.

Bespreekbaar maken

Professionele communicatietechnieken om zorgen te delen met collega's, en ouders, zonder te beschuldigen maar vanuit gedeelde zorg voor het welzijn van het kind.

Trauma-Sensitieve zorg

Specifieke benaderingen en interventies die rekening houden met mogelijke traumatische ervaringen bij jonge kinderen en bijdragen aan hun herstel en veerkracht.

Integrale aanpak

Samenwerkingsgerichte benadering waarbij kinderopvang, ouders en indien nodig hulpverleningsinstanties samen optrekken om het welzijn van het kind centraal te stellen.

Een belangrijk principe binnen ECLIPS is de niet-oordelende houding. Kinderopvangprofessionals worden getraind om vanuit oprechte zorg en nieuwsgierigheid te handelen, zonder ouders te veroordelen of te beschuldigen. Deze benadering vergroot de kans op een constructieve samenwerking met ouders, wat uiteindelijk het welzijn van het kind ten goede komt.

Instrumenten en praktijkgidsen

ECLIPS stelt kinderopvangprofessionals een uitgebreid instrumentarium ter beschikking dat direct implementeerbaar is in de dagelijkse praktijk. Deze concrete tools zijn ontwikkeld om zowel de drempel voor signalering te verlagen als de kwaliteit van opvolging te verhogen.

Praktijkgidsen

Twee uitgebreide handboeken: één voor **het signaleren en bespreken van verontrusting** en één voor **het bieden van trauma-sensitieve zorg** in de kinderopvang. Deze gidsen bevatten zowel theoretische onderbouwing als praktische handvatten.

Screeningsinstrumenten

Een drielaagig screeningsinstrument waarmee stapsgewijs verontrustende signalen kunnen worden geïdentificeerd, van algemene observaties tot specifieke indicatoren van mogelijke kindermishandeling of verwaarlozing.

Gespreksprotocollen

Stappenplannen en gespreksrichtlijnen voor het bespreken van zorgen met collega's en ouders, met concrete voorbeeldzinnen en aandachtspunten voor verschillende situaties.

Zelf-screener voor stress

Een instrument waarmee professionals hun eigen stressniveau kunnen monitoren en tijdig signalen van overbelasting kunnen herkennen, inclusief concrete zelfzorgstrategieën.

Trauma-Sensitieve principes en training

Een centrale pijler van de ECLIPS-methodiek is de toepassing van trauma-sensitieve principes in de dagelijkse praktijk van kinderbegeleiders. Deze principes vormen de basis voor een benadering die rekening houdt met de impact van traumatische ervaringen op de ontwikkeling en het gedrag van jonge kinderen.

● Veiligheid

Het creëren van een fysiek en emotioneel veilige omgeving waarin kinderen zich beschermd voelen en zich kunnen ontspannen. Dit omvat consistente grenzen, voorspelbare reacties en een rustige, gestructureerde omgeving.

● Voorspelbaarheid

Het bieden van duidelijke routines en structuur die kinderen helpen te begrijpen wat er gaat gebeuren, wat van hen verwacht wordt en wat zij kunnen verwachten van de volwassenen om hen heen.

● Ondersteuning

Het bieden van responsieve zorg die inspeelt op de individuele behoeften van het kind, met erkenning voor hun emoties en ervaringen en gepaste hulp bij het reguleren van emoties en gedrag.

● Samenwerking

Het werken vanuit partnerschap met het kind, de ouders en andere betrokkenen, waarbij ieders perspectief en inbreng wordt gewaardeerd en meegenomen in besluitvorming.

● Presentie

Het bieden van oprechte aandacht en betrokkenheid, waarbij de begeleider emotioneel beschikbaar is voor het kind en in staat is om zijn/haar eigen reacties te monitoren en reguleren.

● Inclusie

Het creëren van een omgeving waarin diversiteit wordt gewaardeerd en waarin elk kind, ongeacht achtergrond of ervaringen, zich gezien en geaccepteerd voelt.

Implementatie in de praktijk

De implementatie van de ECLIPS-methodiek in een kinderopvangorganisatie is een proces dat zorgvuldige planning en begeleiding vraagt. Een succesvolle implementatie omvat meerdere fasen en betreft alle lagen van de organisatie.

Voorbereiding

In deze fase wordt de uitgangssituatie in kaart gebracht, commitment verkregen van sleutelfiguren en een implementatieplan opgesteld. Er wordt een ECLIPS-coördinator aangewezen die het proces begeleidt.

Training

Alle medewerkers volgen de basistraining in de ECLIPS-methodiek. Aanvullend worden enkele medewerkers opgeleid tot interne ECLIPS-coaches die collega's kunnen ondersteunen bij de toepassing in de praktijk.

Toepassing

De methodiek wordt stapsgewijs geïntegreerd in de dagelijkse werkpraktijk. Teams worden begeleid bij het gebruik van de instrumenten en de toepassing van trauma-sensitieve principes.

Borging

De methodiek wordt verankerd in het kwaliteitsbeleid van de organisatie. Er vindt regelmatige evaluatie en bijsturing plaats, en nieuwe medewerkers worden systematisch getraind in de ECLIPS-benadering.

Samenwerking en ketenpartners

De ECLIPS-methodiek erkent dat effectieve signalering en aanpak van verontrustende situaties alleen mogelijk is binnen een breder netwerk van samenwerkingspartners. Kinderopvangorganisaties opereren niet in isolement maar maken deel uit van een zorgketen waarin verschillende professionals en instanties een rol spelen.

Jeugdgezondheidszorg

Consultatiebureaus en jeugdartsen zijn belangrijke partners voor het delen van zorgen en het afstemmen van observaties. Zij kunnen aanvullende informatie bieden over de ontwikkeling en gezondheid van het kind en advies geven over vervolgstappen.

Veilig Thuis

Als meldpunt voor kindermishandeling en huiselijk geweld kan Veilig Thuis advies geven over hoe te handelen bij concrete vermoedens. De ECLIPS-methodiek biedt handvatten voor het contact met Veilig Thuis en de voorbereiding op een eventuele melding.

Gemeente en Wijkteams

Lokale wijkteams of sociale teams kunnen preventieve ondersteuning bieden aan gezinnen. Kinderopvangorganisaties kunnen, met toestemming van ouders, samenwerken met deze teams om passende hulp te organiseren.

De ECLIPS-benadering stimuleert om ouders zo veel mogelijk te betrekken bij zorgen en vervolgstappen, tenzij dit de veiligheid van het kind in gevaar zou brengen. Door ouders als partners te zien en te behandelen, wordt de kans op effectieve hulp vergroot.

Aan de slag met ECLIPS

Wij hopen bij E L L O dat wij hier niet mee geconfronteerd worden. Uiteraard is het noodzakelijk om voorbereid te zijn en te weten dat deze organisatie bestaat en hulp kan bieden wanneer nodig.

